

Regionální geografie Afriky, Austrálie a Oceánie

Somálsko

Na africké poměry nezvykle jednotná oblast tzv. afrického rohu (v užším pojetí), je osídlena téměř výhradně stejným etnikem – Somálci, kteří patří mezi největší etnické skupiny v Africe, dorozumí se navzájem somálštinou a sdílejí víru v podobě umírněného sunnitského islámu. Somálci zažili britskou a italskou koloniální správu, během níž byl změněn dosavadní socio-politický systém organizace společnosti. Po získání nezávislosti následovala euforie samostatnosti, kdy se Somálci pokusili zavést západní model demokratických institucí, ale značná kulturní mezera vedla k jeho úpadku. Vojenský puč v roce 1969 transformoval Somálsko postupně až k diktatuře, jež vyústila v roce 1991 ke stále trvající občanské válce, kdy byl svržen diktátor Barre. Neblahé zkušenosti s liberálně-demokratickým státním aparátem i diktaturou a centrálně plánovanou ekonomikou, vyvolávaly v Somálcích značné předsudky vůči potřebě obnovení státu. Překážky v procesu vybudování somálského národního státu byly kladeny domácími i zahraničními aktéry. Mezi hlavní domácí nedostatky určitě patří nezáměr warlordů(Transitional Federal Government) na udržení míru a blahobytu prostých lidí, ale také celkový nedostatek prostředků a surovin v Somálsku k uskutečnění rozsáhlého, a především udržitelného, projektu.Úspěch usmiřovacích procesů dlouhodobě komplikovala rozsáhlá dostupnost zbraní, zpolitizovaná klanová nenávisť a masová nezaměstnanost obyvatelstva. Proces byl navíc silně ovlivňován externími aktéry, zejména regionální mocností – Etiopií, která efektivně rozložila několik jí nevyhovujících řešení situace, a Eritreou, která vedla s Etiopií v Somálsku proxy válku, a kam obě země dodávaly zbraně.

Další významný faktor trvajících rozpadu Somálska bezesporu představuje absence zájmu některé z velmocí, která by byla ochotna zaštitit celý proces a měla dlouhodobý zájem o stabilitu Somálska. Po intervencích z let 1993 – 1994 se totiž výrazněji angažovaly jen Spojené státy. USA se zaměřily nejvíce na lov teroristů, a spolu s EU a Etiopií podporovaly vládu warlordů (TFG), částečně proto, že se neobjevila jiná alternativa a že jejich vlády potřebovaly alespoň kvazi vládu, se kterou by mohly dojednávat formální záležitosti ohledně Somálska. Neuvěřitelně rychlý rozmach islámských soudů(ICU) a postupné obsazení jihu a středu země jednotkami ICU(Svaz Islámských soudů) v roce 2006 ukázalo, že v Somálsku je možné obnovit základní bezpečnost, a že většina Somálců si přeje ze všeho nejvíce právě zajištění bezpečnosti, spravedlnosti a zlepšení ekonomické situace. ICU se podařilo zavést více spravedlnosti a bezpečnosti do rozvráceného a nejednotného státu, i lepších podmínek k rozvoji obchodu. Nicméně po intervenci Etiopie a AMISOM(African union mission to Somalia) se tato nejednotnost naplno projevila a jednotlivé frakce se obrátily zpět ke klanové identitě. V roce 2009 konečně došlo na zahrnutí islamistů do vlády, ale zdá se, že boj s radikály jen tak neskončí a vše záleží na obratnosti vlády a jejich schopnostech přesvědčit pro svůj projekt různé islámské milice.Lze se domnívat, že nynější vládě se naskýtá zatím nejnadějnější příležitost k vytvoření somálského islámského státu. Současná Vláda jednoty vedená Shariif Axmedem je již 15. pokusem obnovit v Somálsku organizaci, správu a řád na národní úrovni. Vláda usiluje o urovnání vztahů mezi Puntlandem a Hawiyyi, jelikož neúspěch vybudování tohoto zásadního vztahu by mohl vést k postupné desintegraci Somálska. Etiopská přítomnost v letech 2006 – 2009 sice způsobila rozklad ICU, nicméně její jednotky

se vyhnuly čelnímu střetu a pokračovaly v odboji guerrillovými taktikami, což vyvolalo nesčetné útoky a protiútoky, při nichž zahynuly tisíce civilistů, a docházelo průběžně k výraznému porušování lidských práv. Vykorenění radikálního proudu islamistů ze somálské společnosti Etiopie nedosáhla, a dá se očekávat, že pokud umírněná vláda nezvládne plánované zajištění bezpečnosti a vytvoření národních bezpečnostních sil, radikálové budou sílit a Etiopie opětovně zasáhne. Do budoucna lze očekávat, že Somaliland, na severozápadě země, který lze považovat za relativně úspěšný a životaschopný projekt, časem získá i mezinárodního uznání. Určitě nejde vyloučit ani možnost obnovení bývalého Somálska bez Somalilandu, případně i bez Puntlandu.

Zdroje:

[1] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Somálsko>

[2] <http://www.blisty.cz/2006/7/25/art29502.html>

[3] Ohniska napětí ve světě, Praha 2007

[4] <http://www.valka.cz/>